

Otázka: Právní normy, právní vztahy, pracovní právo

Předmět: Právo/Společenské vědy

Přidal(a): JC

LIDSKÁ PRÁVA = základní práva a svobody, která náleží všem lidem

- všeobecná deklarace lidských práv byla sestavena v r. 1948
- v ČR - v **Listině základních práv a svobod** - přijaté v r. 1991, stejná váha jako Ústava ČR, chrání české občany i příslušníky jiných států
- **jsou:**
  - nezadatelná = nelze se jich dobrovolně vzdát
  - nezcizitelná = nelze je na nikoho převést
  - nepromlčitelná = nezanikají ani uplynutím času
  - nezrušitelná = nikdo je nikomu nemůže odejmout či zrušit

Historie původu

1. ANTIKA

- původ sledujeme už u řeckých filozofů - Platón v jeho díle Politeia
- dualismem práva se zabývali již sofisté:
  - a) *práva přirozená* = jsou zde odjakživa, od narození, bylo zde před vznikem státu př. právo na život

b) *právo pozitivní* = výsledkem zákonodárných procesů př. různé zákony, vzniklo se vznikem států

2. STŘEDOVĚK

- *Od Boha je král a od krále je zákon*, v 17. st. tuto myšlenku vyjádřil Ludvík XIV. („Stát jsem já.“)

- člověk je objektem dění, za něj je vše rozhodováno, neměl práva

- první pokus o omezení moci krále byla **Magna Charta Libertatum** (1215, Anglie) = Velká listina svobod; slib Jana Bezzemka, že nebude zneužívat své moci; nikdo nesmí být zatčený a pronásledovaný bez zákonného rozsudku, král musí respektovat právo (nemůže svévolně zabavovat majetek stavů, uvalovat nové daně může jen se souhlasem Velké rady)

3. NOVOVĚK

- Thomas Hobbes - stát vzniká jako tzv. *společenská smlouva* (jako dohoda mezi lidmi), panovník zvolený lidem získá absolutní moc - lid nemá možnost ho odvolat

- John Locke - organizovaná společnost (všichni si jsou rovni; práva na život, svobodu a vlastnictví), stát = ochránce majetku a lidských práv, zákony se musí dodržovat

4. AMERICKÁ DEKLARACE NEZÁVISLOSTI 1776

- požadavek nezávislosti na královské moci Anglie

- vznikla jako výraz odporu amerických kolonií proti anglickému králi

- chtěli si vlastní záležitosti spravovat sami

-> rovnost všech lidí

-> nezcizitelná práva života, svobody a hledání štěstí

5. FRANCOUZSKÁ DEKLARACE PRÁV ČLOVĚKA A OBČANA 1789

- vznikla ve Francii, lidská práva jsou přirozená, nezadatelná, nezcizitelná

6. VŠEOBECNÁ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV 1948

= první mezinárodní dokument týkající se lidských práv

- přijata 10. 12. 1948 - dokument podepsaly všechny členské země OSN

- na základě tohoto dokumentu vznikla i **Listina lidských práv a svobod** (ČR)

Dokumenty o lidských právech

VŠEOBECNÁ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV

- byla přijata 10.12.1948, obsahuje 30 článků, které se týkají svobod politických, sociálních a kulturních

- **je zde zakotveno:** právo na život, bezpečnost, rovnost před zákonem, právo pohybu, svoboda myšlení, náboženství, spravedlivou odměnu, odpočinek, životní minimum, vztahovala se jak na dospělé, tak na děti

- měla pouze deklarativní charakter, ale bylo na každém státě, zda-li ji přijme, či nikoli

- cílem je formulace lidských práv a jejich ochrany

- závěr obsahuje články o povinnostech vůči společnosti a omezeních, kterým se jednotlivec při výkonu svých práv má podříditi

EVROPSKÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÍCH SVOBOD

- přijata Radou Evropy (1950 x ČR až 1992)

- ochrana lidských práv, spolupráce v oblasti kulturní a sociální

AMNESTY INTERNATIONAL

- celosvětová organizace, národní, nezávislá

- dbá o ochranu lidských práv
- vznikla v 70. letech ve Velké Británii
- zaměřuje se na podporu a ochranu politických vězňů, nespravedlivě stíhaných

ÚMLUVA O POLITICKÝCH PRÁVECH ŽEN (OSN 1952)

DEKLARACE O ODSTRANĚNÍ DISKRIMINACE ŽEN (OSN 1967)

DEKLARACE PRÁV DĚTÍ (OSN 1966)

CHARTA 77

- vznikla v roce 1976, vydána byla roku 1977
- dokument, že lidská práva jsou v ČR porušována
- charta 77 kritizovala politickou a státní moc za porušování lidských práv
- helsinská konference - důsledek vzniku charty 77
- její členové byli zatčeni
- osobnosti: Václav Havel, Jan Patočka, Pan Hájek
- byla rozpuštěna v roce 1992
- bojovali za pád komunismu

Ostatní:

OSN = organizace spojených národů, nejvýznamnější orgán => Komise pro lidská práva

UNICEF = dětský fond, ochrana lidských práv dětí, veškeré jejich peníze jdou na děti

ČLOVĚK V TÍSNI = česká organizace na ochranu lidských práv

VONS = výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných, cílem bylo sledovat a zveřejňovat případy politických vězňů, navazuje na chartu 77

Ombudsman = veřejný ochránce lidských práv, působí k ochraně osob před nečinností úřadů nebo jejich jednáním, pokud je v rozporu s právem a neodpovídá principům demokratického právního státu

- sídlo Brno, Anna Šabatová